

Ik denk dat het voorbij moet zijn

Iain Reid

Ik denk dat het
voorbij moet zijn

Vertaald door Dennis Keesmaat

2016 Prometheus Amsterdam

Voor Don Reid

Oorspronkelijke titel *I'm Thinking of Ending Things*

© 2016 Iain Reid

© 2016 Nederlandse vertaling Uitgeverij Prometheus en
Dennis Keesmaat

Omslagontwerp Sander Patelski

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

www.uitgeverijprometheus.nl

ISBN 978 90 446 3251 4

Ik denk dat het voorbij moet zijn.

Zodra die gedachte opkomt, vat ze post. Ze laat niet los. Ze blijft hangen. Ze overheerst. Ik kan er niet veel tegen doen. Geloof me. Ze gaat niet weg. Ze is er, of ik dat nu leuk vind of niet. Ze is er als ik eet. Als ik naar bed ga. Ze is er als ik slaap. Ze is er als ik wakker word. Ze is er altijd. Altijd.

Ik speel nog niet lang met de gedachte. Het idee is nieuw. Maar tegelijkertijd voelt het oud. Wanneer is het opgekomen? Wat als ik deze gedachte niet heb verzonnen maar ze kant-en-klaar in mijn hoofd is geplant? Is een idee dat wordt uitgesproken niet origineel? Misschien heb ik het al die tijd wel geweten. Misschien zou het altijd wel zo aflopen.

Jake zei ooit: 'Soms is een gedachte dichter bij de waarheid, bij de werkelijkheid, dan een handeling. Je kunt alles zeggen, je kunt alles doen, maar een gedachte kun je niet veinzen.'

Een gedachte kun je niet veinzen. En dit denk ik.

Het baart me zorgen. Echt. Misschien had ik moeten weten hoe het voor ons zou eindigen. Misschien was het einde al meteen aan het begin geschreven.

De weg is zo goed als leeg. Het is stil hier. Stiller dan verwacht. Er is heel veel te zien, maar er zijn niet veel mensen, niet veel gebouwen of huizen. Lucht. Bomen. Velden. Hekken. De weg met grindbermen.

‘Wil je stoppen voor koffie?’

‘Nee, dank je,’ zeg ik.

‘Laatste kans voordat het heel erg boerderijerig wordt.’

Ik ga voor het eerst op bezoek bij Jakes ouders. Jake. Mijn vriend. Hij is nog niet zo lang mijn vriend. Het is onze eerste gezamenlijke reis, onze eerste lange rit, dus het is raar dat ik me nostalgisch voel – over onze relatie, over hem, over ons. Ik zou opgewonden moeten zijn, moeten uitkijken naar het eerste van vele bezoeken. Maar dat ben ik niet. Helemaal niet.

‘Voor mij geen koffie of een tussendoortje,’ zeg ik. ‘Ik wil trek hebben als we gaan eten.’

‘Ik geloof niet dat het echt een feestmaal wordt vanavond. M’n moeder is moe.’

'Ze vindt het toch niet erg, hè? Dat ik kom?'

'Nee, ze zal blij zijn. Ze is blij. M'n ouders willen je ontmoeten.'

'Er zijn alleen maar stallen hier. Echt.'

Ik heb er tijdens de rit meer gezien dan in jaren. Misschien wel in mijn hele leven. Ze zien er allemaal hetzelfde uit. Een paar koeien, een paar paarden. Schapen. Velden. En schuren. Zo'n weidse hemel.

'Er zijn geen lantaarns op deze snelwegen.'

'Er is niet genoeg verkeer voor verlichting,' zegt hij. 'Dat heb je vast wel gemerkt.'

'Het zal hier 's nachts wel heel donker worden.'

'Ja.'

Het voelt alsof ik Jake al langer ken. Hoelang is het nu... een maand? Zes weken, zeven misschien? Ik zou het precies moeten weten. Ik denk zeven weken. We hebben een echte connectie, een zeldzame en intense band. Ik heb nog nooit zoiets meegemaakt.

Ik draai in mijn stoel in de richting van Jake, terwijl ik mijn linkerbeen grijp en dat als een kussen onder me trek. 'Hoeveel heb je ze over me verteld?'

'Mijn ouders? Genoeg,' zegt hij. Hij werpt me een snelle blik toe. Ik hou van die blik. Ik glimlach. Ik voel me heel erg tot hem aangetrokken.

'Wat heb je ze verteld?'

'Dat ik een mooi meisje heb leren kennen dat te veel gin drinkt.'

'Mijn ouders weten niet wie je bent,' zeg ik.

Hij denkt dat ik een grapje maak. Maar dat is niet zo. Ze hebben geen idee van zijn bestaan. Ik heb ze niet over

Jake verteld, niet eens dat ik iemand heb leren kennen. Niets. Ik dacht steeds dat ik misschien iets zou zeggen. Ik heb meerdere kansen gehad. Ik heb me alleen nooit zeker genoeg van m'n zaak gevoeld om het ook te doen.

Jake lijkt iets te gaan zeggen, maar verandert van gedachten. Hij steekt zijn hand uit en zet de radio harder. Een beetje maar. De enige muziek die we hadden kunnen vinden toen we meerdere keren alle stations waren afgegaan, was op een countryzender. Het oude werk. Hij knikt bij het nummer, neuriet zachtjes mee.

'Ik heb je nog nooit horen neuriën,' zeg ik. 'Mooie neurie heb je.'

Ik denk niet dat mijn ouders ooit over Jake gáán horen, niet nu, niet eens met terugwerkende kracht. Terwijl we over een verlaten landweg naar de boerderij van zijn ouders rijden, maakt die gedachte me treurig. Ik voel me egoïstisch, zelfzuchtig. Ik zou Jake moeten vertellen wat ik denk. Het is alleen heel moeilijk om erover te praten. Als ik die twijfels eenmaal uitspreek, is er geen weg meer terug.

Ik heb min of meer een besluit genomen. Ik weet bijna zeker dat het voorbij moet zijn. Dat haalt de druk van kennismaken met zijn ouders af. Ik ben benieuwd hoe ze zijn, maar nu voel ik me ook schuldig. Ik weet zeker dat hij het feit dat ik de boerderij van zijn familie bezoek beschouwt als een teken van commitment, dat de relatie sterker wordt.

Hij zit hier naast me. Waar denkt hij aan? Hij heeft geen flauw idee. Het wordt niet makkelijk. Ik wil hem geen pijn doen.

'Hoe ken je dit nummer? En hebben we het niet al gehoord? Twee keer?'

'Het is een countryklassieker en ik ben opgegroeid op een boerderij. Ik móet het wel kennen.'

Hij bevestigt niet dat we het nummer al twee keer hebben gehoord. Wat voor radiostation speelt hetzelfde nummer keer op keer in hetzelfde uur? Ik luister niet vaak meer naar de radio, misschien doen ze dat tegenwoordig wel. Misschien is het normaal. Ik zou het niet weten. Of misschien klinken al die oude countrynummers voor mij wel hetzelfde.

Waarom kan ik me niets herinneren over de laatste keer dat ik met de auto op reis ben geweest? Ik zou niet eens meer weten wanneer dat was. Ik kijk uit het raam, maar niet echt naar iets in het bijzonder. Ik verdrijf de tijd zoals je dat doet in een auto. Alles gaat veel sneller voorbij in een auto.

En dat is jammer. Jake heeft me alles verteld over het landschap hier. Hij houdt ervan. Hij zegt dat hij het mist als hij weg is. Vooral de velden en de lucht, zegt hij. Het is ongetwijfeld mooi en vredig, maar vanuit de rijdende auto valt het moeilijk te zeggen. Ik probeer zoveel mogelijk in me op te nemen.

We rijden langs een verlaten terrein met alleen de funderingen van een boerderij. Jake zegt dat die ongeveer tien jaar geleden is afgebrand. Er staat een vervallen stal achter het huis en een schommel in de voortuin. Maar de schommel ziet er nieuw uit. Niet oud en roestig, niet verweerd.

'En die nieuwe schommel?' vraag ik.

'Wat?'

'Bij die afgebrande boerderij. Daar woont niemand meer.'

'Laat je het weten als je het koud krijgt? Heb je het koud?'

'Nee, hoor,' zeg ik.

Het glas van het raam is koel. Ik laat mijn hoofd ertegen rusten. Door het glas heen voel ik de trillingen, elke hobbel op de weg. Een zachte hersenmassage. Het is hypnotiserend.

Ik zeg niet tegen hem dat ik niet aan de beller probeer te denken. Ik wil helemaal niet aan de beller of zijn bericht denken. Niet vanavond. Ook wil ik Jake niet vertellen dat ik mijn spiegelbeeld in het raam negeer. Het is een dag zonder spiegels voor me. Net als de dag waarop Jake en ik elkaar leerden kennen. Dat zijn gedachten die ik voor mezelf hou.

Quizavond in de kroeg op de campus. De avond dat we elkaar leerden kennen. De kroeg op de campus is geen plek waar ik veel tijd doorbreng. Ik ben geen student. Niet meer. Ik voel me oud daar. Ik heb nog nooit in de kroeg gegeten. Het bier uit de tap smaakt stoffig.

Ik had niet verwacht die avond iemand te leren kennen. Ik was er met mijn vriendin. Maar we letten niet echt op de quiz. We deelden een pitcher en kletsten.

Ik denk dat mijn vriendin wilde afspreken in het café op de campus omdat ze dacht dat ik dan misschien wel een man zou leren kennen. Dat zei ze niet, maar volgens mij dacht ze dat wel. Jake en zijn vrienden zaten aan het tafeltje naast ons.

Een quiz interesseert me niet zo. Niet dat een quiz niet leuk is. Het is alleen niets voor mij. Ik ga liever

naar iets wat minder intens is, of ik blijf thuis. Thuis smaakt bier nooit stoffig.

Het quizteam van Jake heette Brezjnevs Wenkbrauwen. 'Wie is Breznev?' vroeg ik aan hem. Het was luidruchtig en we schreeuwden bijna naar elkaar boven de muziek uit. We waren al een paar minuten in gesprek.

'Dat was een Sovjetingenieur die werkte in de metallurgie. Het tijdperk van stagnatie. Hij had wenkbrauwen als enorme rupsen.'

Dat bedoel ik nu. Jakes teamnaam. Die was grappig bedoeld, maar ook obscuur genoeg om duidelijk te maken dat ze de Communistische Partij van de Sovjet-Unie kenden. Ik weet niet waarom, maar van dat soort dingen word ik gek.

Zo zijn teamnamen altijd. En als ze dat niet zijn, zijn het schaamteloze seksuele toespelingen. Een ander team heette Let's Get Quizzical.

Ik zei tegen Jake dat ik niet zoveel met quizzen had, niet op zo'n plek. Hij zei: 'Het kan heel muggenzifterig zijn. Het is een vreemde mengeling van strijd lust die wordt verdoezeld als apathie.'

Jake is niet opvallend knap, niet echt. Hij is vooral aantrekkelijk door zijn onregelmatigheid. Hij was niet de eerste man die ik die avond had opgemerkt, maar hij was het interessantst. Ik word bijna nooit in de verleiding gebracht door roestvrijstalen schoonheid. Hij leek iets minder deel uit te maken van zijn groep, alsof hij was meegesleurd, alsof zijn team afhankelijk was van zijn antwoorden. Ik voelde me meteen tot hem aangetrokken.

Jake is lang, glooiend en onregelmatig, met grillige

jukbeenderen. Een beetje mager. Zodra ik ze zag hield ik van die skeletachtige jukbeenderen. Zijn donkere, volle lippen zijn compensatie voor zijn ondervoede uiterlijk. Dik, vlezig en vol, vooral de onderste. Zijn haar was kort en onverzorgd en misschien aan één kant langer, of het had een andere textuur, alsof hij aan elke kant van zijn hoofd een ander kapsel had. Zijn haar was niet vies, maar ook niet pas gewassen.

Hij was gladgeschoren en droeg een zilverkleurige bril met een dun montuur, en hij boog de rechterpoot afwezig op zijn plek. Soms schoof hij de bril met een wijsvinger op zijn neus omhoog. Ik merkte dat hij een tic had: wanneer hij zich ergens op concentreerde rook hij aan de rug van één hand, of hij hield hem in elk geval onder zijn neus. Dat doet hij nog steeds vaak. Hij droeg een effen grijs shirt, geloof ik, misschien blauw, en een spijkerbroek. Het shirt zag eruit alsof het al honderden keren was gewassen. Hij knipperde veel met zijn ogen. Ik zag dat hij verlegen was. We hadden daar de hele avond kunnen zitten, naast elkaar, en hij zou geen woord tegen me hebben gezegd. Hij lachte een keer naar me, maar daar bleef het bij. Als ik het aan hem had overgelaten, zouden we elkaar nooit hebben leren kennen.

Ik merkte dat hij niets zou zeggen, dus ik beet de spits af.

‘Jullie doen het goed.’ Dat was het eerste wat ik tegen Jake zei.

Hij hield zijn bierglas op. ‘We hebben versterking.’

En dat was het. Het ijs was gebroken. We praatten nog wat. Toen zei hij heel nonchalant: ‘Ik ben enigmatooloog.’

Ik zei iets vrijblijvends als 'huh' of 'ja'. Dat woord kende ik niet.

Jake zei dat hij als naam voor zijn team Ipseïteit had voorgesteld. Ik wist ook niet wat dat woord betekende. En even overwoog ik te doen alsof. Ik merkte al dat hij ondanks zijn voorzichtigheid en terughoudendheid opvallend slim was. Hij was op geen enkele manier agressief. Hij probeerde me niet te versieren. Geen gênante teksten. Hij genoot er gewoon van om een praatje te maken. Ik kreeg het gevoel dat hij niet zo vaak een afspraakje had.

'Ik geloof niet dat ik dat woord ken,' zei ik. 'En dat andere ook niet.' Ik besloot dat hij het me net als de meeste mannen wilde vertellen. Dat zou hij fijner vinden dan om te denken dat ik de woorden al kende en een even gevarieerde woordenschat had.

'Ipseïteit is in wezen gewoon een andere manier om eigenheid of individualiteit uit te drukken. Het komt van het Latijnse woord *ipse*, wat zelf betekent.'

Ik besef dat dat heel pedant en prekerig en onaantrekkelijk klinkt, maar geloof me, dat was het niet. Helemaal niet. Niet van Jake. Hij had iets teder, een aantrekkelijke, natuurlijke zachtmoedigheid.

'Het leek me wel een goede naam voor ons team, aangezien we groot zijn, maar op geen enkel ander team lijken. En omdat we onder een enkele teamnaam spelen, creëert het een identiteit van eenheid. Sorry, ik weet niet of dat logisch klinkt, en het is sowieso saai.'

We moesten allebei lachen, en het voelde alsof we daar samen alleen waren, in die kroeg. Ik dronk bier. Jake was grappig. Hij had in elk geval gevoel voor humor. Ik geloof

nog steeds niet dat hij net zo grappig was als ik. Dat zijn de meeste mannen die ik leer kennen niet.

Later die avond zei hij: 'Mensen zijn gewoon niet zo grappig. Niet echt. Dat komt niet vaak voor.' Hij zei het op een manier alsof hij precies wist wat ik eerder had gedacht.

'Ik weet niet of dat waar is,' zei ik. Ik hield ervan zo'n definitieve uitspraak over 'mensen' te horen. Vlak onder zijn dunne laagje vernis van terughoudendheid borrelde een diep zelfvertrouwen.

Toen ik merkte dat hij en zijn teamgenoten op het punt stonden om weg te gaan, overwoog ik hem om zijn nummer te vragen of hem dat van mij te geven. Ik wilde het heel erg graag, maar ik kon het gewoon niet. Ik wilde hem niet het gevoel geven dat hij moest bellen. Ik wilde natuurlijk wel dat hij me wilde bellen. Dat wilde ik echt. Maar ik koos voor de kans dat ik hem weer zou tegenkomen. Het was een universiteitsstadje, geen grote stad. Ik zou hem tegen het lijf lopen. Later bleek dat ik niet hoefde te wachten op het toeval.

Hij moet het briefje in mijn handtas hebben laten glijden toen hij afscheid nam. Ik vond het toen ik thuiskwam.

Als ik je nummer had, zouden we kunnen praten, en dan zou ik je iets grappigs vertellen.

Onder aan het briefje had hij zijn nummer geschreven.

Voordat ik naar bed ging zocht ik het woord *enigmatoolog* op. Ik lachte en geloofde hem.

- Ik begrijp het nog steeds niet. Hoe kon zoiets gebeuren?*
- We zijn allemaal in shock.*
- Zoiets vreselijks is hier nog nooit gebeurd.*
- Nee, niet op deze manier.*
- In alle jaren dat ik hier heb gewerkt.*
- Dat had ik nooit gedacht.*
- Ik heb vannacht niet geslapen. Geen oog dichtgedaan.*
- Ik ook niet. Ik kon mijn draai niet vinden. Ik kon nauwelijks eten. Je had mijn vrouw eens moeten zien toen ik het haar vertelde. Ik dacht dat ze ging overgeven.*
- Hoe kon hij het eigenlijk doen, het doorzetten? Dat doe je niet in een bevestiging. Dat zou je niet kunnen.*
- Het is eng. Eng en verontrustend.*
- Dus je kende hem? Waren jullie close, of...*
- Nee, nee. Niet close. Ik geloof niet dat ik close met hem was. Hij was een eenling. Dat was zijn aard. Hij was op zichzelf. Afstandelijk. Anderen kenden hem beter. Maar... nou ja, je weet wel.*

- Het is gestoord. Het lijkt niet echt.*
- Het is een van die vreselijke dingen, maar helaas is het heel echt.*